

Dansk Universitetspædagogisk Tidsskrift

Tema

Fra data til beslutninger

Årgang 14 nr. 26 / 2019

Titel

Videnskabelse på universitetet. Veje til integration af forskning og undervisning.

Forfattere

Jakob Egholm Feldt

Sidetal

133-135

Udgivet af

Dansk Universitetspædagogisk Netværk, DUN

URL

› <http://dun-net.dk/>

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives ift. ovenstående bibliografiske oplysninger.

© Copyright

DUT og artiklens forfatter

Videnskabelse på universitetet. Veje til integration af forskning og undervisning.

Af Tine Damsholt, Hanne Nexø Jensen, Camilla Østerberg Rump (red.)

Udgivet 2018 på forlaget Samfundslitteratur, 241 sider, ISBN: 9788759330470

Anmeldt af Jakob Egholm Feldt^{a,1}

^aForskningscenter for problemorienteret projektlæring, Roskilde Universitet

I bogens indledning citerer redaktørerne Københavns Universitets prorektor Thomas Bjørnholm for, at "forskningsbaseret undervisning er universitetets DNA" (s. 13). Det er sandt, i hvert fald i den Humboldt-inspirerede europæiske tradition, og vi er mange universitetsforskere, som glade vil nikke genkendende til det. Men hvad er det så? Hvordan gøres det? Hvordan beskriver man formelt, normativt og teoretisk forskningsbaseret undervisning på en tilstrækkeligt pluralistisk måde til, at beskrivelsen faktisk baserer sig på virkelighedens praksisser og samtidigt begrebsliggør for os noget mere alment, der kan give os bedre dømmekraft i forhold til praksisserne? Det er udfordringen for denne interessante og læseværdige bog, som giver os gode svar på ovennævnte spørgsmål: Det kan gøres gennem den forskningsbaserede undervisnings etnografi. Bogens redaktører og forfattere har ved hjælp af et omfattende etnografisk materiale, interviews med studerende og undervisere og undervisningsprogrammer på tværs af hovedområder på Københavns Universitet skabt interessante typologier over forskellige registre, som forskningsbaseret undervisning modtages i af de studerende og gives fra af underviserne.

Ofte er bøger om undervisning enten for praktiske; how-to modellen, hvor de hæmmer den selvstændige refleksion og modarbejder underviseren som "lærer", eller også er de så abstrakte, at de er et identitetsspejl for underviseren uden at have en praktisk virkning i forhold til undervisningen. Det er en svær genre. "Videnskabelse på universitetet" lykkedes dog godt i forhold til at opløse modsætningen, fordi den fremlægger en stor mængde data fra forskningsprojekterne bag, så forskellige sammenpasninger og uoverensstemmelser mellem registre blandt deltagere i forskningsbaseret undervisning kan studeres og medbedømmes af læseren. Bogen er således ikke en anvisning til bestemte handlinger, men en invitation til refleksion over praksis.

Bogen tager sit udgangspunkt i en dobbeltforpligtelse, som bliver sat til diskussion: forpligtelsen på den forskningsbaserede uddannelse på højeste internationale niveau og forpligtelsen på masseuniversitetet. Man kan mene, at højeste internationale niveau bliver sat af steder, hvor forpligtelsen på at få alle med er mindre end i Danmark. Bogens nok mest kontroversielle kapitel (kap. 7 af Tine Ravnsted-Larsen Reeh) beskriver, hvor megen modstand et projekt, der ville lave særlige talentforløb for de dygtigste studerende, mødte. Projektet ville sætte talentfulde studerende i kontakt med eksternt finansierede forskningsprojekter på Teologisk Fakultet i København. Tre forskellige forløb mellem talentfulde studerende (udvalgt på motiveret ansøgning og karakterer) og forskningsprojekter blev opsat: ét efter en semi-

¹ Kontakt: feldt@ruc.dk

narmodel, hvor studerende præsenterede deres arbejde og fik feedback; ét efter en mere traditionel undervisningsmodel, hvor forskere underviste i deres egen forskning, og ét efter en forskningslignende model, hvor de studerende deltog i forsknings(lignende) arbejde.

Blandt de væsentligste udfordringer viste sig at være tid og kønsforskel. De studerende (og forskerne) har ikke tid til at lave eksperimenter, arbejde med interesserede emner og til at tage fejl og lave om. Det er i virkeligheden en politisk og ledelsesmæssig falliterklæring, hvis man har bare den mindste ide om, hvordan kvalitet i videnskabelse opstår. I forhold til udfordringen med kønsforskellen viste det sig, at mandlige studerende havde markant lettere ved at se sig selv på et talentprogram, og de var mindre bange for at fejle, hvorimod kvindelige studerende havde svært ved at tale om sig selv som talentfulde trods gode papirer. Det er desværre en velkendt udfordring i forskningsverdenen, som, hvis den blev bedre løst, ville kunne frisætte en masse talent. De positive resultater af projektet er generelt interessante, men jeg vil fremhæve ét aspekt, nemlig det, at evalueringerne viste, at de studerende på talentkurserne oplevede en af-instrumentalisering, dvs. de oplevede at være drevet af nysgerighed og lyst. Modstanden mod projektet var rettet mod undervisningsdifferentieringen til fordel for de dygtigste og kom fra "universitetsbefolkningen", som forfatteren vagt kalder "dem", men som vel var ment som andre forskere og undervisere på teologi. Det er tankevækkende, at en logik, som er helt indforstået i forskningen, er kontroversiel i forhold til universitetsundervisningen. I undervisningen accepterer vi uden problemer at bruge resurser på differentiering til fordel for de svageste studerende. Projektet på teologi var baseret på Dreyfus og Dreyfus (1986), hvor antagelsen er, at læring *om* maksimalt kan føre til kompetence og kyndighed, men at "excellence/virtuositet" kræver kontekstuelle erfaringer, dvs. ikke-regelgjorte erfaringer baseret på en stor sum af gentagelser, som det ses i elitesport og musik. Det kan også kaldes intuition eller abduktive kompetencer.

Bogens tre mest interessante kapitler sammen med ovennævnte er kapitel 1-3, hvor typologierne og begreber sammenholdes med materialet og forskningslitteraturen. I kapitel 1 præsenteres forskellige perspektiver på forskningsbaseret undervisning kaldet FUI, forskning og undervisningsintegration. Der lægges især vægt på Changs (2005) beskrivelse af forskellige former for FUI, som også anvendes fast gennem bogen. Den første form er "det vejledte forskningsfællesskab", som er en idealtipe karakteriseret ved, at de studerende definerer problemstillinger, gennemfører en undersøgelse og skriver en afrapportering. De studerende deler viden og materialer med hinanden og lærer således via praktisering af forskningsprocesser, og de er aktivt videnskabende mere end viden-reproducerende. Det kan kaldes en forskningsproces, fordi forskning bliver betragtet som en praksis, en adfærdsform, og ikke en produktion af originale resultater.

De andre former er "naturtalentet", hvor talenter gives frihed og inspiration til at forløse deres talent – "underviser præsenterer sin egen forskning" og "slavearbejdet" – hvor studerende sættes til at udføre rutinearbejde for underviseren. Alle former kan noget og bliver brugt i undervisningen, men det er klart, at det vejledte forskningsfællesskab kræver mere pædagogisk planlægning og institutionel understøttelse. Samtidigt kan denne form også rumme de andre former i sig, hvis den bliver tænkt som noget mere end et aspekt af den enkelte undervisers kursusplanlægning. Det er værd at knytte en bemærkning til den for undervisere måske mest eftertragtede form for FUI, nemlig "underviser præsenter sin egen forskning". Her er metaforerne oftest rettet mod underviseren, som får god feedback fra de studerende, lærer noget ved at udtrykke sig klart og kan spille bold op ad de studerende.

Måske er denne form for FUI i virkeligheden den svageste; hvor meget får man ud af at være muren, når der spilles bold?

I kapitel 2 præsenteres resultaterne af en omfattende undersøgelse af de studerendes møde med FUI. Det er meget interessant at få præsenteret en typologi af studenterrationaler baseret på originalt interviewmateriale. Forfatterne (Tine Damsholt og Marie Sandberg) opstiller fire rationaler: det udviklingsorienterede, det joborienterede, det omsættelsesorienterede og det professionsorienterede. For flere af disse studenterrationaler opleves FUI faktisk som irrelevant. Især når undervisningen bliver fokuseret på underviserens egen forskning. Uden motiverede studerende virker FUI ikke, hvilket gør pluraliteten af rationaler i undervisningslokalet til en stor udfordring. Som forfatterne påpeger, skal FUI give mening på flere måder samtidigt (s. 55).

I kapitel 3 vendes blikket mod underviserne. Her opstilles også fire rationaler: adskillelsesrationalet (undervisning og forskning er helt forskellige ting), helhedsrationalet (undervisning og forskning flyder sammen), investorrationalen (undervisning skal give afkast i forskning) og læringsrationalet (de studerendes læring er i centrum). Her er det en vigtig pointe, at FUI i princippet ikke er vigtigt for rationale 1 og 4, fordi ved rationale 1 er det en utopi, og ved rationale 4 er undervisningen kun til for de studerendes lærings skyld. Igen er der mange tankevækkende udsagn fra informanterne, som flittigt gengives til læserens vurdering.

FUI er vigtigt, pointerer forfatterne, fordi "vi skal træne dem [de studerende] i at producere den viden, der skal til for at løse fremtidens problemstillinger" (s. 16). Således skal de studerende på universitetet kvalificeres til at skabe viden snarere end at konsumere den. Bogen er et grundigt og gennemtænkt bidrag til at kvalificere udviklingen af universitetets undervisningsbaserede, nemlig forskningsbaseret undervisning. I for mange sammenhænge på universitetet gælder det, bogen kalder læringsrationalet, som et sammenfald af ekspertviden om læring med økonomiske rationaler, men denne bog løfter blikket og sætter universitetets mål og kulturer i samspil med etnografisk materiale og et væld af konkrete eksempler.

Referencer

- Chang, H. (2005). Turning an undergraduate class into a professional research community. *Teaching in Higher Education*, 10, 3
- Hubert L. Dreyfus & Stuart E. Dreyfus (1986). *Mind over machine: The power of human intuition and expertise in the era of the computer*. New York: Free Press